

3824

د. ۱

۳۹۷

نسخه ۱

بسم الله الرحمن الرحيم

www.ketab.ir

موائد الفوائد

(جلد دوم ایقاظ النفس)

تأليف

عارف حکیم شیخ علی اصغر سبزواری

(از شاگردان حکیم ملاهادی سبزواری)

ترجمه و شرح و تلخیص

محمد سلیمانی سبزواری

سرشناسه:	سلیمانی، محمد، ۱۳۲۶ - [حوزوی]
عنوان قراردادی:	مواند الفوائد .فارسی .برگزیده .شرح
عنوان و نام پدیدآور:	مواند الفوائد /تالیف علی اصغر سبزواری ؛ ترجمه و شرح و تلخیص محمد سلیمانی سبزواری ؛ ویراستار محمد بدیعی.
مشخصات نشر:	قم : انتشارات تشیع، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری:	۳۹۷ ص.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۶۳۹۹-۴۴-۰
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
یادداشت:	کتابنامه.
موضوع:	سبزواری، علی اصغر بن حسین، ۱۲۴۴-۱۳۱۵ق. . مواند الفوائد -- نقد و تفسیر
موضوع:	اخلاق عرفانی -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع:	• Early works to Mystical ethics ۲۰th century
موضوع:	اخلاق اسلامی -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع:	• Early works to Islamic ethics ۲۰th century
شناسه افزوده:	سبزواری، علی اصغر بن حسین، ۱۲۴۴-۱۳۱۵ق. . مواند الفوائد. شرح
رده بندی کنگره:	۱۲۲۸۹
رده بندی دیویی:	۸۴/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی:	۵۸۳۷۸۷۰

مواند الفوائد

مؤلف:	شیخ علی اصغر سبزواری
مترجم:	محمد سلیمانی سبزواری
ویراستار:	محمد بدیعی
چاپ اول:	شهریور ۱۳۹۸
ناشر:	انتشارات تشیع
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۶۳۹۹-۴۴-۰

حق چاپ برای مترجم محفوظ است

انتشارات تشیع: قم، بلوار شهیدکریمی، خیابان شهیدحقانی، کوچه ۲، فرعی اول، پلاک ۴

تلفن ۰۲۵۳۲۷۰۲۸۴۴، ۰۹۳۵۹۸۷۸۸۱۱

۶۵۰۰۰ تومان

۱۵.....	مقدمه مترجم.....
۱۷.....	دستخط مؤلف در مقدمه کتاب.....
۱۹.....	ترجمه مقدمه مؤلف.....
۲۱.....	شناسه کتاب.....
۲۵.....	زندگینامه مؤلف.....
۲۷.....	بخش اول
۲۷.....	مائده ۱: ویژگی چهارگانه قرآن کریم.....
۲۸.....	عناصر محوری آیه.....
۳۰.....	عالم امر چیست.....
۳۲.....	روش پند و اندرز از دیدگاه قرآن و احادیث.....
۳۴.....	وظیفه شنونده.....
۳۵.....	نشانه‌های دانشمندان حقیقی.....
۳۷.....	پاسخ امام چهارم به یزید.....
۳۹.....	مائده ۲: الوهیت، قدرت، و حکمت خداوند.....
۴۱.....	اهمیت تفکر.....

- ۴۳.....حقیقت فکر
 ۴۴.....تشبیه جالب
 ۴۵.....هفت عامل سقوط
 ۴۷.....چهار سفارش مهم
 ۴۹.....مائده ۳: شاهکار عالم آفرینش
 ۵۰.....نشانه‌های قدرت خدا در مراحل جنین
 ۵۲.....اختلاف اغذیه آدمی در دوره‌های مختلف
 ۵۴.....بداء در دین
 ۵۸.....مائده ۴: عالم پرغوغای انسان پیش از تولد
 ۵۸.....عالم شگفت‌انگیز جنین
 ۶۰.....پاسخ امام به مرضی یهودی
 ۶۳.....مائده ۵: ابزار شناخت
 ۶۴.....معانی قلب
 ۶۴.....مراحل شکر
 ۶۷.....مائده ۶: روح چیست
 ۷۰.....نظر مرحوم شیخ صدوق
 ۷۰.....دو نوع روح
 ۷۴.....سؤال عبدالله و پاسخ امام صادق
 ۷۶.....ادعای دوستی
 ۷۸.....مائده ۷: زندگان جاوید
 ۷۹.....نظر مفسر مواهب الرحمن
 ۸۰.....ذکر یک تحلیل
 ۸۲.....گروهی که فقط چهار روح دارند
 ۸۳.....اصحاب شمال
 ۸۵.....مائده ۸: عالی‌ترین موجود
 ۸۶.....پیش از خلقت آسمان‌ها چه خلق شد؟
 ۹۰.....مائده ۹: مراحل آفرینش آسمان‌ها و زمین

مائده ۱۰: جلوه‌های ذات خداوند در جهان..... ۹۴

مائده ۱۱: صفات ثبوتی و سلبی خداوند..... ۹۹

فراز اول (اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ)..... ۱۰۰

فراز دوم (کلمه حی)..... ۱۰۱

فراز سوم (کلمه قیوم)..... ۱۰۱

فراز چهارم (لَا تَأْخُذُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ)..... ۱۰۳

فراز پنجم (لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ)..... ۱۰۳

فراز ششم (مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ)..... ۱۰۴

فراز هفتم (يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ)..... ۱۰۴

فراز هشتم (وَلَا يَحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ)..... ۱۰۵

فراز نهم (يُوسِعُ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ)..... ۱۰۷

سه فراز آخر..... ۱۰۸

مائده ۱۲: استدلال بر یگانگی خداوند..... ۱۱۰

ستارگان پنهان و حکمت آن‌ها..... ۱۱۳

مائده ۱۳: فوائد طلوع و غروب خورشید..... ۱۱۴

ذکر نکته‌ای لطیف..... ۱۱۷

مائده ۱۴: چهار نشانه عظیم در ماورای هستی..... ۱۱۸

۱. بیت‌المعمور..... ۱۱۸

۲. سدره‌المنتهی..... ۱۲۰

۳ و ۴. حجب و سرادقات..... ۱۲۱

مائده ۱۵: رفع شبهه درباره حضرت ابراهیم..... ۱۲۳

اولین منجم..... ۱۲۴

فراگیری علم نجوم..... ۱۲۶

متخلف زیرک..... ۱۲۷

مائده ۱۶: نعمتی که سبب وجود نعمت‌هاست..... ۱۲۹

دیدگاه امام صادق در مورد آب..... ۱۳۱

- مائده ۱۷: ربوبیت پروردگار..... ۱۳۲
- سخن امام صادق در مورد آتش..... ۱۳۴
- قرآن از شش آتش یاد کرده است..... ۱۳۵
- مائده ۱۸: فوائد بادها در نظام جهان..... ۱۳۷
- اقسام بادها در قرآن..... ۱۳۸
- هوا و اصوات..... ۱۴۰
- مائده ۱۹: فواید ابرها در نظام آفرینش..... ۱۴۲
- مائده ۲۰: شهرهای پاک..... ۱۴۵
- فضیلت شهر قم..... ۱۴۷
- بتری اهل قم..... ۱۴۸
- اشاره ای به زندگی حضرت معصومه..... ۱۵۰
- مائده ۲۱: توضیحی در مورد جن و شیطان..... ۱۵۲
- مائده ۲۲: هشدار به ظالمان..... ۱۵۸
- مائده ۲۳: حقیقت جن..... ۱۶۰
- معانی وحی..... ۱۶۱
- نامه را به من رساند و ناپدید شد..... ۱۶۵
- رفع حاجت به وسیله جن..... ۱۶۵
- شفای مریض به ابو خالد..... ۱۶۶
- مائده ۲۴: هشدار برای دوری از وسوسه شیطان..... ۱۶۸
- سؤال و پاسخ آن..... ۱۷۰
- مائده ۲۵: نصب جانشین در زمین..... ۱۷۳
- گفتگوی خدا با فرشتگان..... ۱۷۴
- نام آدم در قرآن..... ۱۷۵
- مأموریت ویژه..... ۱۷۶
- بقای انسان..... ۱۷۶
- مائده ۲۶: تسویه خاص..... ۱۷۸
- تسویه خاص پس از آفرینش..... ۱۷۸

مائده ۲۷: ملائکه امر به سجده شدند.....	۱۸۱
نکات آیه ۳۴ سوره بقره.....	۱۸۲
قیاس صحیح.....	۱۸۵
مائده ۲۸: خلقت اولیه.....	۱۸۷
نکات مهم آیه.....	۱۸۷
مائده ۲۹: عصمت حضرت آدم.....	۱۹۰
ریشه تمام گناهان.....	۱۹۱
عصمت انبیا در چهار مورد.....	۱۹۲
دو نوع هبوط.....	۱۹۵
مائده ۳۰: دریافت پیام.....	۱۹۶
کلمات چیست.....	۱۹۶
مائده ۳۱: تقابل دو برادر.....	۱۹۹
نکات مهم آیه.....	۱۹۹
مائده ۳۲: اشاره به زندگی حضرت ادریس.....	۲۰۲
شریعت حضرت ادریس.....	۲۰۳
صحف ادریس و کلمات حکمت آمیز او.....	۲۰۴
هدف از بیان زندگی انبیا چیست؟.....	۲۰۴
مائده ۳۳: سیری در زندگی حضرت نوح.....	۲۰۷
توحید نخستین شعار پیامبران.....	۲۰۷
دعوت نوح و استدلال او.....	۲۰۸
مائده ۳۴: به فرمان الهی کشتی بساز.....	۲۱۰
دورنمایی از مسخره کردن قوم نوح از زبان مولانا.....	۲۱۱
هلاک شدن پسر نوح.....	۲۱۱
مائده ۳۵: اعجاز ادبی و تحدی قرآن.....	۲۱۴
تحدی قرآن.....	۲۱۶
شکست در مبارزه.....	۲۱۷
مائده ۳۶: نوح به سلامت فرود آمد.....	۲۱۹

- ۲۱۹..... مصادیق برکت
- ۲۲۱..... عوامل برکت
- ۲۲۵..... عوامل بی برکتی
- ۲۲۸..... واکنش های مردم به نعمت های الهی
- ۲۲۹..... مائده ۳۷: اشاره به زندگی حضرت هود
- ۲۳۰..... واکنش قوم عاد
- ۲۳۰..... درس عبرت
- ۲۳۲..... توصیف تندباد
- ۲۳۴..... مائده ۳۸: قیوم هود
- ۲۳۵..... محاکمه وجدانی
- ۲۳۵..... لجابت قیوم صالح
- ۲۳۶..... جمعیت انراف
- ۲۳۷..... اتفاق نظرمخالفین حضرت صالح
- ۲۳۸..... نزول عذاب
- ۲۳۹..... خانه های خالی
- ۲۴۰..... غیبت حضرت صالح
- ۲۴۲..... مائده ۳۹: قهرمان توحید
- ۲۴۵..... پذیرش پرسشی
- ۲۴۹..... مائده ۴۰: روش دعوت حضرت ابراهیم
- ۲۵۰..... مائده ۴۱: شرح مختصر سوره زلزال
- ۲۵۷..... حکمت وقوع زلزله
- ۲۶۰..... موضوع حرکت زمین و کوه ها
- ۲۶۳..... بخش دوم
- ۲۶۵..... مائده ۴۲: سیمای بسم الله
- ۲۶۷..... مائده ۴۳: سابقون چه کسانی هستند
- ۲۶۹..... اعمال اصحاب شمال
- ۲۶۹..... فضائل اصحاب یمین در دنیا

۲۷۱.....	اصحاب میمنه یا سعادتمندان.....
۲۷۴.....	مائده ۴۴: سه گروه مجادله گر.....
۲۷۴.....	گروه اول.....
۲۷۵.....	گروه دوم.....
۲۷۵.....	گروه سوم.....
۲۷۷.....	مائده ۴۵: صدق و راستی.....
۲۷۸.....	انواع و اقسام صدق.....
۲۸۰.....	مراتب صدق و راستگویی.....
۲۸۲.....	مائده ۴۶: امر به صلوات فرستادن.....
۲۸۴.....	فاوت صَلُّوا وَسَلِّمُوا.....
۲۸۵.....	ثواب صلوات.....
۲۸۸.....	یک نمونه نادر تسلیم.....
۲۸۹.....	شرایط ذکر.....
۲۹۰.....	عظمت صلوات در روایات.....
۲۹۳.....	مائده ۴۷: ادای حق خداوند.....
۲۹۳.....	اولین اصل: رعایت حدود الهی.....
۲۹۶.....	مائده ۴۸: صبر و مقاومت.....
۲۹۹.....	مائده ۴۹: شوق دیدار.....
۳۰۲.....	مائده ۵۰: شکر.....
۳۰۳.....	تحصیل شکر.....
۳۰۳.....	عناصر شکر.....
۳۰۴.....	حد شکر.....
۳۰۴.....	شعبه ای از شکر خداوند.....
۳۰۵.....	نمونه های شکر.....
۳۰۶.....	مائده ۵۱: رضایت از خداوند متعال.....
۳۰۷.....	پرواز در بهشت.....
۳۱۰.....	مائده ۵۲: مغبوضان درگاه خداوند.....

- مائده ۵۳: امر به معروف ونهی ازمنکر ۳۱۴
- سه اصل مثبت ۳۳۰
- سه اصل منفی ۳۳۰
- مائده ۵۴: اهمیت و مقام مادر ۳۱۷
- مائده ۵۵: عزم ۳۳۰
- مائده ۵۶: توضیحی درباره آیه تطهیر ۳۲۳
- مائده ۵۷: اهمیت ماه رمضان ۳۲۶
- مائده ۵۸: وداع با ماه رمضان ۳۲۹
- چند درخواست ۳۳۰
- مائده ۵۹: خبر غیبی از آینده ۳۳۲
- نکته های لطیف آیه ۳۳۳
- مائده ۶۰: موضوع مراقبه ۳۳۷
- آفت ها و خطر ها ۳۳۷
- عقل الهی ۳۳۸
- مائده ۶۱: هدایت به صراط مستقیم ۳۴۰
- مائده ۶۲: نقش الگو در زندگی ۳۴۵
- نقش سه نوع الگو در زندگی ۳۴۶
- مائده ۶۳: نور الهی و مصادیق آن ۳۴۸
- مصادیق نور ۳۴۹
- مائده ۶۴: نظریه ها درباره انقلاب اسلامی ۳۵۱
- مائده ۶۵: اربعین در معارف اسلامی ۳۵۹
- خواص عدد چهل ۳۶۰
- کارکردهای پیاده روی اربعین ۳۶۱
- دست آوردها ۳۶۱
- شرحی کوتاه بر زیارتنامه اربعین ۳۶۲
- حضرت زینب پیام آور کربلا ۳۶۴

- ۳۶۶..... ویژگی‌های اصحاب امام حسین
- مائده ۶۶: وحدت اسلامی..... ۳۶۸
- مائده ۶۷: نوروز..... ۳۷۰
- مائده ۶۸: سخنان حکیمانه از امام خمینی..... ۳۷۳
- مائده ۶۹: معنای قدر..... ۳۷۶
- مائده ۷۰: کرامات امام حسن عسکری..... ۳۷۸
۱. اندیشیدن در امور شیعیان..... ۳۷۸
۲. ماجرای نماز باران..... ۳۷۹
- مائده ۷۱: شیوه هدایتگری امام صادق..... ۳۸۱
۱. استفاده از تشکلات و تربیت و تخصص..... ۳۸۱
- فهرست منابع..... ۳۸۷

مقدمه مترجم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الحمد لله رب العالمين و الصلوة والسلام على خاتم الانبياء و المرسلين و الائمة المسلمين لاسيما على الحجة البالغة حجة بن الحسن المهدي عليه السلام خداوند متعال را شاكرم كه بيش از سى سال توفيق خدمتگزاري در سنگر وعظ و خطابه و تدريس در مراكز تربيت معلم و دانشگاه فرهنگيان و حوزه علميه اهل البيت عليهم السلام و امامت جمعه موقت شهرستان سبزوار فراهم شد. اکنون كه در آستانه گام دوم انقلاب اسلامي قرار داريم كه فصل جديد در حيات جمهوري اسلامي است، و اين گام دوم جمهوري اسلامي را به آرمان بزرگش كه ايجاد تمدن نوين اسلامي و آمادگي براي طلوع خورشيد ولايت عظمي عليه السلام مي باشد نزديك خواهد كرد.

پس از ترجمه جلد اول ايقاظ النفس، موفق شدم كتاب موائد الفرائد (يا جلد دوم ايقاظ النفس) را ترجمه و شرح و تلخيص نمايم. اين كتاب داراي دو بخش است: بخش اول حاوي چهل و يك مائده مي باشد كه توسط

حکیم عارف شیخ علی اصغر سبزواری گاجی به عربی تألیف شده و اینجانب ترجمه نموده‌ام. بخش دوم که از مائده ۴۲ تا آخر کتاب می‌باشد، تألیف اینجانب است که مطالب و مباحث آن را به مناسبت‌های گوناگون در جاسات رسمی بیان نموده‌ام. و اگر ان شاء الله تعالی توفیق نصیب شود، جلد سوم آن را نیز آماده خواهم نمود. در خاتمه از همسر مکرم و فرزندانم که مرا در این جهت یاری نموده‌اند تشکر و قدرانی می‌نمایم.

خدایا دلی ده حقیقت شناس زبانی سزاور حمد و سپاس

«رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِإِلَائِي وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ»^۱

محمد بن محمد حسین سلیمانی سبزواری

۹۸/۶/۳

[illegible]

ترجمه مقدمه مؤلف

بسم الله الرحمن الرحيم

خداوند احمدا حمد و سپاس تو را سزا است که آفریننده انسان‌ها و اندیشه‌ها، و خالق فروع و اصول هستی؛ پروردگار امدح و ستایش بندگان نسبت به ذات اقدس ذوالجلالت بس ناچیز و اندک است. و سلام و صلوات بر آخرین فرستاده بزرگوارت که او را به خلق عظیم آراستی و از مرحله مادی دنیوی به بالاترین مقام و اوج ملکوتش رساندی. سپس درود و سلام بر وصی و الاتبار حضرت خاتم الانبیا، سولی الموحدين امير المؤمنين و اولاد يازده گانه آن بزرگوار، به‌ویژه بر یازدهمین فرزندش حضرت بقیة‌اللمه فی الأرض حجة‌بن‌الحسن العسکری روحی و ارواح العالمین لتراب مقدمه الفداء.

اما بعد، چنین گوید: این بنده سرگردان در بیابان‌های حیرت، علی اصغر فرزند حسین سبزواری که خداوند سبحان، آن دو را جزء اصحاب یمین قرار دهد (به‌آروی محمد و آل مطهرش علیهم‌السلام)؛ هدف از سیاه کردن (کنایه از نوشتن) این اوراق، تذکر و یادآوری برای خودم بود و نه هدیه بر حاکم و سلطان زمانم، زیرا کمالات در نزد سلاطین بی‌ارزش و نابودشده است؛ و بنا به فرموده «الناس علی دین ملوکهم» مردم نیز تابع

حاکمان خود هستند.

امید من از مطالعه کنندگان کتاب این است که این نوشته را جزء تقریرات شاگردان خود حساب کنند و آن را حمل بر مسامحه ننمایند و نگویند نویسنده می خواسته کنج عزلت گزیند و در صدد مشغول کردن خود بوده تا با دیگران رفت و آمد نکند. در زمان ما افراد، در برابر انسان های ناشایسته، نرمی و سهل انگاری می نمایند و این روش را گویا متأخرین از متقدمین خود به ارث برده اند.

هر کس روش انصاف را برگزیند و با چشم بصیرت بنگرد، می فهمد که انسان خلاصه ای از گوهر گرانبها و گنجینه پروردگار عالم است و هدف از آفرینشش رفتن او است به راه و روش بندگی؛ پس گوارا باد بر کسانی که خود را تربیت الهی نمودند، پیش از آن که دیگران آنها را منحرف نمایند. و هلاکت باد بر کسانی که نسبت به اوامر و نواهی خداوند کوتاهی کردند و وظایف خویش را انجام ندادند و هوا و هوس خود را به جای پیروی از خداوند سبحان انتخاب کردند. از این رو پیامبران الهی که درود خدا بر آنان باد، فرستاده شدند تا انسان را از شرک جلی و خفی و نیز از گرایش بیش از اندازه به امور مادی نجات دهند، ولی بعضی از انسان ها پیرو افراد گمراه و منحرف شده و از پدران گمراه خود پیروی نمودند و از نسیم های الهی که در حال وزیدن بود محروم شدند. «وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ».

اینجانب بعد از فراغت از نگارش جزء اول کتاب «ایقاف النفس» به توفیق الهی، نوع دیگری نوشتن را ادامه دادم «أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمْ أَقْبَلَهُ» و نام این نوشته را «موائد الفوائد» نهادم.

شناسه کتاب

۱. در کتاب الذریعه الى تصانيف الشيعة، تأليف محمد محسن، نزيل سامرا، الشهير به آقا بزرگ تهرانی. الجزء الثاني. مطبعة الغری فی النجف، سنه ۱۳۵۵ هجری قمری در شماره تصانيف ۱۹۸۲ صفحه ۵۰۵ نام کتاب ایقاظ النفس فی مراتب العبودیه، للشيخ علی اصغری المولی حسین السبزواری العارف الحکیم، تلمیذ المولی هادی الحکیم السبزواری. رتبه علی ثلاثه اجزاء فی المراتب الثلاثه للعبودیه شرح فيه جمله من الخطب و بعض اخبار الکافی و عناوینہ ایقاظ. و ألف باسمه الرئيس السيد الحاج ميرزا ابراهيم شریعتمداري السبزواری. نسخه الشيخ مهدي المعروف بحاج عماد الفهرسی وقفها للخزانة الرضویه.

۲. در نسخه های خطی ایران (فخا) به کوشش مصطفی درایتی، جلد پنجم (الانساب) در مورد کتاب ایقاظ النفس نوشته است. کتاب ایقاظ النفس (اخلاق عربی) سبزواری مؤلف علی اصغری حسین، متولد ۱۲۴۴ هـ. ق. و متوفای ۱۳۱۵ هـ. ق. تاریخ تألیف جلد اول ۱۰ شعبان ۱۲۸۶ هـ. ق. محل تألیف سعدآباد شمیران. این کتاب مجموعه ای است

در موضوع معارف و اخلاق و سلوک، به مشرب عرفانی، با استدلال قرآنی و حدیثی و تمثیل به اشعار که به تدریج نوشته شده است. جزء اول متضمن مباحث: عبودیت، ولایت، اولیا، رضا، شوق، ایمان، یقین، متابعت هوای نفس، طول امل، تقوا، معرفت الله بالله، سلوک و بیان جمله‌ای از صفات حمیده و رذیله.

۲. در کتاب تاریخ حکما و عرفای متأخرین صدر المتألهین، تألیف منوچهر صدوقی سها، از انتشارات انجمن اسلامی حکمت و فلسفه ایران، شماره ۶۵ در تهران چاپ شده به سال ۱۳۵۶، مرحوم استاد الشیخ علی اصغر السبزواری جزء شاگردان مرحوم حاجی ملاهادی اسرار، در شماره ۳۸ شمرده است.

۴. در کتاب حکیم سبزواری، زندگی، آثار، فلسفه؛ تألیف غلامحسین رضائزاد (نویسن) از انتشارات سنایی که در سال ۱۳۷۱ شمسی چاپ شده، در صفحه ۱۳۶ مرحوم استاد شیخ علی اصغر سبزواری را جزء شاگردان حاجی ملاهادی شمرده است.

۵. آقای سید حسین قریشی سبزواری در کتابی به نام حاج ملاهادی سبزواری، حکیم فرزانه که در سال ۱۳۷۲ هـ. ش. چاپ شده، در صفحه ۷۴ شماره ۲۵ علی اصغر سبزواری را جزء شاگردان حاج ملاهادی اسرار ثبت نموده است.

۶. در مقدمه ایقاز النفس خطی موجود در کتابخانه آستان قدس رضوی، تألیف خود استاد شیخ علی اصغر در صفحه اول مقدمه از استادش تقدیر نموده و می‌فرماید: روزی دو ساعت از درس نادره دهر، حاج ملاهادی استفاده می‌کردم. و در صفحه دوم فوت استاد را اعلام می‌دارد. و نیز در صفحه چهارم ایقاز، مجدد از فوت استاد نام می‌برد. و در صفحه ۶۵ ایقاز النفس با این تعبیر سخن استاد را آورده است: «لایس بما سمعت عن الاستاد العلامة محیی رسوم الحکما و الاسلام الحکیم الغریب اسکند فی حظیره القدس ان فی البدن الخ.» و در بحث یقین به شعر استاد اشاره می‌کند با لفظ استاد رحمه الله.

چشم ما دیده خفاش بود ورنه تو را جلوه حسن به دیوار ودری نیست که نیست
و نیز در ایقاز اعراب القلب به شعر استاد استناد کرده:

تخلية تجلية وتحلية ثم فنا مراتب مر نفسیه

جلد دوم را موائد الفوائد نامیده و مطالب آن را در عنوان «مائده» آورده و شامل
چهار و یک مائده است در مباحث وعظ، تفکر، خلق، انسان، مبدأ تکوینی قوا، مشاعر
روح، حدوث ولایی.

طبق نوشته (فخا) در کتابخانه نوربخش در تهران دو نسخه از کتاب ایقاز النفس به
شماره نسخه ۴۹۲ و نسخه ۴۹۷ موجود است. آغاز: الباب الثاني فی عقائد اهل الحق و
باب الاول ایقاز قال الصدوق دین الامامیه هو الاقرار. اما متأسفانه مترجم باینکه تلاش
بسیار نمود، ولی دسترسی به این دو نسخه پیدا نکرد.

و کتاب ایقاز النفس دارای دو باب و در مجموع دارای ۹۵ ایقاز در موضوعاتی
است که به آن اشاره شده است و در باب اول ۵۵ ایقاز و باب دوم ۴۰ ایقاز دارد.

۷. در کتاب پاسداران حریم عشق، تالیف آیت الله علی سعادت پرور از انتشارات
احیای کتاب، جلد ۷، صفحه ۳۱۱ به شماره ۲۳۹۱ آمده است: شیخ علی اصغرین
حسین سبزواری، از شاگردان حکیم مولا هادی سبزواری، کتاب ایقاز النفس در مراتب
ثلاث للعبودية از تألیفات او است، ولی آن را به اسم (استاد دیگرش) سید میرزا ابراهیم
شریعتمداری سبزواری (م ۳۰۹) ثبت نموده است.

مترجم

زندگینامه حکیم عارف شیخ علی اصغر سبزواری گاجی

محل تولد ایشان روستای گاج از توابع بخش ششتمد سبزوار است. از دوران کودکی و جوانی وی اطلاعی در دست نیست. تولد ایشان ۱۲۴۴ هجری قمری، وفات ۱۳۱۵ هجری قمری بوده است.

پدرش مرحوم ملاحسین است، چنانکه در مقدمه کتاب ایقاظ النفس، از پدر خود این گونه نام می برد: علی اصغر بن الحسین سبزواری.

سال تألیف کتاب ایقاظ النفس ۱۲۸۶ هجری قمری بوده است. محل تحصیل ایشان سبزوار، مدرسه علمیه شریعتمدار، اتاق روی آب انبار که الآن نیز موجود است. و محل دفن ایشان کنار مدفن استادش در مقبره حاج ملاهادی سبزواری می باشد که بر اثر تعریض خیابان، صورت قبر از بین رفته است.

او از شاگردان خود نام نبرده است، با اینکه پس از مهاجرت به پایتخت، مدت زیادی در تهران تدریس می کرده و از جمله کتاب های مقامات حریری تألیف ابومحمد قاسم بن محمد بن عثمان حریری بصری که در سال ۴۴۶ ه.ق. نوشته شده، مقدمه ابن خلدون تألیف ابوزید عبدالرحمان محمد، معروف به ابن خلدون که در قرن هشتم هجری قمری نگارش یافته، و کتاب انوار التنزیل و اسرار التاویل، معروف به تفسیر بیضاوی که توسط ناصرالدین عبدالله بیضاوی شیرازی شافعی در قرن هفتم هجری قمری تألیف شده است.

او در صفحه ۱۷۳ باب اول ایقاظ النفس از تدریس خود نام برده، ولی اسامی شاگردانش را ذکر نکرده است.

وی از دو استاد خود در مقدمه کتاب ایقاظ النفس نام برده است با این عبارات:
 اول: الاستاد علامه صدر المتأله الحکماء وهادی المهتدین، نادرة الدهر، الحاج
 ملاهادی السبزواری. و زمان وفات ایشان «حاجی اسرار» را در صفحه ۲ کتاب
 ایقاظ النفس ذکر کرده است.

دوم: السید الاجل والاورع، الحاج سید ابراهیم، ادام الله ظلالة علی الطالبین.
 ایشان سه فرزند داشته، یک دختر به نام فاطمه که در آخر کتاب ایقاظ سال تولد او را
 ۱۲۹۹ هجری قمری رقم زده است. وی در فسنقر ازدواج کرده هفتاد سال قبل در همان
 قریه فوت کرده و در مزار آن دفن شده است. و نیز دو پسری که به نام شیخ محمد که
 تولد او را در مقدمه کتاب به سال ۱۲۸۹ ه. ق. نام برده. او به حوزه علمیه وارد شده، راه
 پدر را در تعلیم و تبلیغ ادامه داده و در سال ۱۳۴۲ ه. ق. فوت نموده و در زادگاهش
 روستای گاچ به خاک سپرده شده و پسری به نام محمدحسین داشته که در مشهد مقدس
 بوده و از او اطلاعی در دست نیست.

مترجم